

На основу члана IV4.е) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 18. сједници Представничког дома, одржаној 07. 10. 2015. године, и на 10. сједници Дома народа, одржаној 14. 10. 2015. године, усвојила је

**КОДЕКС
ПОНАШАЊА ПОСЛАНИКА И ДЕЛЕГАТА У ПАРЛАМЕНТАРНОЈ
СКУПШТИНИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Кодекса понашања)

Кодексом понашања посланика и делегата у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Кодекс) утврђују се етички принципи и стандарди понашања којих треба да се придржавају посланици и делегати у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: посланици и делегати) у обављању својих дужности.

Члан 2.

(Дефиниција дужности)

Појам “дужност” односи се на све дужности које обављају посланици и делегати у складу са својим мандатом.

Члан 3.

(Циљ Кодекса)

(1) Кодексом се успостављају стандарди понашања који се очекују од посланика и делегата у обављању њихових дужности.

(2) Циљ Кодекса је очување, афирмација и унапређење достојанства и угледа посланика и делегата, Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине те јачање повјерења грађана.

II. ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ И ПРАВИЛА

Члан 4.

(Општи етички принципи)

Посланици и делегати треба увијек да се понашају на начин којим ће настојати одржати и даље јачати повјерење јавности у интегритет Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и неће предузимати мјере којим би се угрозио углед Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, те посланика и делегата.

Члан 5.

(Објективност)

Посланици и делегати дужни су да своју дужност обављају без предрасуда и дискриминације у погледу расе, вјере, пола, националне припадности, животне доби,

брачног статуса, сексуалне оријентације, друштвеног и имовинског положаја те сваке различитости, поштујући и штитећи људска права и слободе.

Члан 6.

(Одговорност)

- (1) Посланици и делегати дужни су да своју дужност обављају у складу са основним моралним начелима и стандардима професионалног понашања.
- (2) Посланици и делегати дужни су да у обављању своје дужности дјелују искључиво у јавном, односно општем интересу, а не у личном, нити у интересу појединаца или група појединаца, ради постизања директне или индиректне користи.
- (3) Посланици и делегати дужни су да своју дужност обављају савјесно и одговорно.

Члан 7.

(Узајамно поштовање и уважавање)

- (1) Посланици и делегати дужни су да у обављању своје дужности са највећом пажњом и одговорношћу поштују личност сваког појединца и Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине, избјегавајући сваки поступак који може нарушити њихов интегритет и достојанство.
- (2) Посланици и делегати дужни су да у комуникацији са другим посланицима и делегатима, другим лицима и јавношћу поступају са уважавањем и поштовањем, избјегавајући изразе који могу увриједити или омаловажити друго лице или групу лица, поштујући на тај начин једнака права свих у погледу политичког опредјељења, нације, пола, итд.
- (3) У обављању своје дужности, посланици и делегати имају право на заштиту од понашања које представља или има за циљ повреду њихове личности и достојанства.

Члан 8.

(Ограничења у обављању дужности)

- (1) Приликом обављања својих дужности, посланици и делегати поштоваће овлашћења других политичких и изабраних званичника, државних службеника и запосленика.
- (2) Посланици и делегати неће подстицати ни помагати друге политичке званичнике, државне службенике и запосленике у кршењу принципа утврђених Кодексом приликом обављања њихових дужности.

Члан 9.

(Поштовање угледа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине)

- (1) Посланици и делегати поштоваће све стандарде понашања које пропише Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине. Својим понашањем они ће увијек штитити углед Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.
- (2) Лица која имају право учешћа у расправи, представници Савјета министара Босне и Херцеговине, цивилног сектора и свако лице које има право да присуствује сједницама Представничког дома и Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, комисија и радних тијела, дужни су да воде рачуна да својим понашањем не повриједи углед Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

IV. ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У ОБАВЉАЊУ ДУЖНОСТИ

Члан 10.

(Понашање посланика и делегата)

Посланици и делегати позивају се да поштују правила понашања, а нарочито да:

- а) поштују правила понашања из Кодекса када учествују на другим догађајима као представници Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине;
- б) се у свим ситуацијама приликом обављања посланичке и делегатске функције са поштовањем и на једнак начин односе према свима;
- ц) се понашају на начин достојан посланика и делегата, воде рачуна о принципима професионалне етике и опште културе, дајући на тај начин позитиван примјер јавности;
- д) подржавају добре и колегијалне односе са запосленима у Секретаријату Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и лицима ангажованим у посланичким или клубовима народа;
- е) поштују правила одијевања.

Члан 11.

(Правила понашања на сједницама)

Посланици и делегати дужни су да поштују правила понашања којима се обезбјеђује одржавање реда на сједницама Представничког дома и Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, сједницама комисија и радних тијела, а нарочито да:

- а) поштују и штите основна права утврђена Уставом Босне и Херцеговине, законима и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода;
- б) не користе ријечи и изразе који могу вријеђати или омаловажавати другог, изразе или њихове синониме који вријеђају људско достојанство и подстичу мржњу, нетолеранцију и насиље те да осуде свако понашање којим се то подстиче;
- ц) ток расправе буде усмјерен на тему о којој се расправља;
- д) не прекида говорника, нити на други начин нарушава ток сједнице;
- е) не разговара на сједници, осим ако је неопходно, под условом да не омета ток сједнице;
- ф) не користи рачунар на начин којим се омета ток сједнице;
- г) не користи мобилни телефон на начин којим се омета ток сједнице.

Члан 12.

(Сукоб интереса)

Када посланици и делегати имају директан или индиректан лични интерес у питањима која разматрају Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине или институције извршне власти, предузеће све како би те интересе објелоданили прије расправе и гласања. Изабрани званичници неће учествовати у гласању о питањима у којима имају директан или индиректан интерес.

Члан 13.

(Ограничење истовременог обављања двије или више дужности)

(1) Посланици и делегати поштоваће све важеће прописе који се односе на ограничење истовременог обављања двије или више неспојивих дужности.

(2) Посланици и делегати неће обављати дужности које подразумијевају надзор над сопственом дужношћу изабраног званичника или које би требало сами да надзиру у својству изабраног представника.

Члан 14.

(Примјена овлашћења)

У примјени својих овлашћења, посланици и делегати неће за себе стицати било какву директну или индиректну предност нити појединцима и групама појединаца давати предност с циљем стицања директне или индиректне користи.

Члан 15.

(Забрана корупције)

Посланици и делегати ће се у обављању својих одговорних дужности уздржати од било каквог понашања које би се, према важећем домаћем или међународном кривичном законодавству, могло окарактерисати као корупција.

Члан 16.

(Поштовање буџетске и финансијске дисциплине)

(1) Посланици и делегати поштоваће буџетску и финансијску дисциплину којом се гарантује правилно управљање јавним средствима.

(2) Приликом обављања својих дужности, посланици и делегати неће предузимати радње с циљем ненамјенског трошења јавних средстава и/или грантова.

Члан 17.

(Однос према имовини у власништву Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине)

Посланици и делегати ће се са дужном пажњом односити према имовини у власништву Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, односно предузимати мјере с циљем спречавања нестанка или оштећења, те ће по престанку мандата задужену имовину вратити надлежним службама Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

V. ОДНОСИ С ЈАВНОШЋУ

Члан 18.

(Објављивање и давање разлога за доношење одлука)

(1) Посланици и делегати одговорни су свим грађанима за вријеме свог мандата.

(2) На оправдан захтјев јавности, посланици и делегати детаљно ће образложити разлоге за сваку одлуку коју донесу и навести све факторе, нарочито правила и прописе на којима се одлука заснива. Ако су те информације повјерљиве, објасниће разлоге њихове повјерљивости.

(3) Посланици и делегати ће са дужном пажњом одговарати на сва питања јавности у вези с обављањем њихових дужности, разлозима за њихове поступке и функционисањем радних тијела у њиховој надлежности.

(4) Посланици и делегати ће подстицати и промовисати сваку мјеру којом се повећава отвореност према јавности.

Члан 19.

(Односи са медијима)

(1) Посланици и делегати ће искрено и у потпуности одговарати на све захтјеве медија за давање информација везаних за обављање њихових дужности, али неће дати ниједну повјерљиву информацију или информацију која се односи на приватни живот и других именованих и изабраних званичника.

(2) Посланици и делегати охрабриваће и подстицати све мјере које имају за циљ унапређење медијског праћења њихових активности и одговорности у обављању њихових дужности и функционисање институције за чији рад су одговорни.

VI. ОДНОСИ СА ОСОБЉЕМ

Члан 20.

(Однос према запосленима)

(1) У обављању својих дужности, посланици и делегати показују поштовање према запосленима, без било каквих предрасуда, укључујући оне на основу политичке идеологије, расе, вјероисповијести, пола, или било којег другог статуса, у складу са чланом 5. овог кодекса.

(2) Посланици и делгати неће тражити ни захтијевати од запослених да предузму или да пропусте предузети мјере како би стекли директну или индиректну корист.

VII. НАДЗОР НАД ПРИМЈЕНОМ И ПРАЋЕЊЕМ ПОШТОВАЊА КОДЕКСА

Члан 21.

(Начин рада)

(1) Надзор над примјеном и праћењем поштовања Кодекса у надлежности је Заједничке комисије за људска права Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Заједничка комисија).

(2) Предсједавајући Заједничке комисије сазива сједницу Заједничке комисије и предлаже уврштавање у дневни ред аката који се односе на повреду Кодекса.

(3) Заједничка комисија је дужна да води евиденцију о свим активностима на примјени Кодекса и сачини годишњи извјештај о примјени Кодекса.

VIII. ПРИЈАВА О ПОВРЕДИ КОДЕКСА И ПОСТУПАК ПО ПРИЈАВИ

Члан 22.

(Повреде Кодекса)

(1) Лакше повреде Кодекса су:

а) три неоправдана изостанка са сједница домова, комисија и радних тијела у току календарске године;

б) напуштање сједнице за вријеме обраћања предсједавајућег или госта;

ц) сједење или стајање леђима окренутим предсједавајућем;

д) читање књига, новина и публикација током сједнице које нису везане за парламентарне дужности;

е) коришћење мобилног телефона и лаптопа којим се омета ток сједнице;

ф) разговор којим се омета ток сједнице;

г) неприкладно и неуредно одијевање на сједницама, те на другим мјестима на којима

учествују као представници Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине. Неприкладном одјећом сматра се нарочито:

1. за мушкарце: кратке панталоне или друге панталоне чије је дужина у стојећем ставу изнад чланака, блуза/мајица која нема крагну и/или рукаве и/или је неуобичајених/живих боја, те обућа отворених прстију;
 2. за жене: превише отворен вратни изрез блузе/мајице и/или блуза/мајица без леђа и без рукава, сукња или кратке панталоне чија је дужина у стојећем ставу изнад кољена више од пет центиметара, те непримјерена обућа (папуче или друга обућа отворених прстију која се са задње стране не придржава уз ногу);
 3. фармерке, спортска одјећа, већа ознака или натпис на одјећи, симбол који може бити увредљив или иритантан по било којем основу, непокривен торзо, те ношење капе у службеним просторијама.
- х) неодговарање на позиве медија за давање информација са сједнице;
- и) друге лакше повреде прописане Кодексом и другим актом.

(2) Теже повреде Кодекса су:

- а) непридржавање Устава Босне и Херцеговине и закона;
- б) давање изјава које нису поткријепљене доказима;
- ц) конзумирање алкохола и хране током сједнице;
- д) истицање заставе и амблема током сједнице;
- е) говор против личности, прекидање говорника или на други начин нарушавање тока сједнице, реда у сали, у канцеларијама и на ходницима;
- ф) поступање које је у супротности са чланом 17. Кодекса;
- г) коришћење израза и ријечи које могу вријеђати или омаловажавати другог и другачијег, изразе или њихове синониме који вријеђају људско достојанство и нарушавају дигнитет Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, те подстичу на мржњу и насиље;
- х) истицање пристрасности према раси, вјероисповијести, нацији, полу, или било којем другом статусу у било којој ситуацији, као и истицање пристрасности према политичкој идеологији у односима са особљем Парламентарне скупштине БиХ;
- и) коришћење овлашћења за сопствене директне или индиректне интересе;
- ј) учешће у гласању о питањима у којима постоји директан или индиректан интерес, сходно одредбама Закона о сукобу интереса и Кодекса;
- к) истовремено обављање двије или више неспојивих дужности;
- л) обављање дужности која подразумева надзор над сопственом дужношћу;
- м) стицање и давање директне или индиректне предности за себе или друге с циљем стицања директне или индиректне користи;
- н) понашање које би се, према важећем домаћем или међународном кривичном законодавству, могло окарактерисати као корупција;
- о) кршење буџетске и финансијске дисциплине којом се гарантује правилно управљање јавним средствима;
- п) предузимање радње с циљем ненамјенског трошења јавних средстава и/или грантова;
- р) предузимање мјера којима се осигурава професионална предност након престанка мандата;

- с) непоштовање мјера у складу са законом, којима се налаже објелодањивање директних или индиректних личних интереса, других мандата, дужности и послова, као и промјена у имовинском стању (имовинском картону);
- т) непоштовање мјера унутрашњег и спољног надзора;
- у) непоштовање запослених у Секретаријату Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, у складу са чланом 20. Кодекса;
- в) друге теже повреде прописане Кодексом и другим актом.

Члан 23.

(Подношење пријаве и покретање поступка)

- (1) Поступак због повреде Кодекса покреће се пријавом, која мора садржавати име и презиме подносиоца пријаве, контакт адресу и својеручни потпис.
- (2) Пријаву о повреди Кодекса може поднијети сваки члан Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.
- (3) Пријава се подноси Заједничкој комисији у писаној форми са образложењем којим се указује на евентуалну повреду Кодекса.
- (4) Подносилац пријаве дужан је да уз образложену пријаву достави писане и друге доказе на основу којих ће Заједничка комисија цијенити основаност навода из образложења.
- (5) Након спроведеног поступка, ако се утврди постојање повреде одредаба Кодекса, изриче се прописана мјера.
- (6) Анонимна пријава сматраће се неуредном.
- (7) Ако Заједничка комисија закључи да пријава није потпуна или довољно јасна, од подносиоца пријаве може тражити додатне информације прије поступања.
- (8) Заједничка комисија ће одбацити неуредне, неблаговремене и непотпуне пријаве.
- (9) Ако Заједничка комисија из навода у пријави утврди да нема доказа о повреди одредаба Кодекса, пријава се одбија као неоснована и о томе се писаним путем обавјештава подносилац пријаве.
- (10) Ако Заједничка комисија прими пријаву која се односи на повреду закона, дужна је да обавијести подносиоца пријаве да су за тај прекршај надлежни судски органи.
- (11) Заједничка комисија ће у складу са својим надлежностима, за спровођење овог кодекса, закључком регулисати одређено питање које није никако или није прецизно регулисано овим кодексом.

Члан 24.

(Поступак)

- (1) У поступку се мора одржати расправа на којој посланик или делегат против којег је поднесена пријава има право да изнесе своје виђење наведених чињеница и околности у пријави.
- (2) Заједничка комисија може позвати на расправу и евентуалне свједоке, ако је то у интересу утврђивања чињеничног стања.
- (3) Ако Заједничка комисија утврди да нема основа за даље поступање, обуставиће поступак за утврђивање одговорности посланика или делегата против којег је поднесена пријава.
- (4) У случају да Заједничка комисија утврди да су наводи подносиоца пријаве неосновани, а изнесени су с циљем политичке дискредитације посланика или делегата,

подносиоцу пријаве изрећи ће се мјера јавне опомене с објавом у средствима информисања.

(5) У случају да након подношења пријаве о повреди Кодекса буде покренут поступак о истој ствари према прописима који се односе на спречавање сукоба интереса и борбу против корупције, или буде покренут кривични поступак, обуставља се поступак пред Заједничком комисијом.

Члан 25.

(Одлучивање)

(1) Заједничка комисија обавезна је да одлучи у року од 30 дана од дана подношења пријаве.

(2) Против одлуке којом је изречена мјера о повреди Кодекса посланик или делегат може уложити жалбу Заједничком колегијуму оба дома Парламентарне скупштине БиХ, у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

(3) Рок за одлучивање по жалби је 30 дана од дана подношења жалбе.

Члан 26.

(Мјере за повреду Кодекса)

За непоштовање Кодекса могу се изрећи сљедеће мјере:

а) писмена опомена,

б) новчана казна и

ц) јавна опомена с објавом у средствима јавног информисања.

Члан 27.

(Изрицање мјера)

(1) За блаже повреде Кодекса изриче се опомена, а за теже повреде новчана казна и јавна опомена.

(2) Новчана казна може се изрећи једнократно у висини до 70% мјесечног паушала посланика или делегата који није у радном односу и не прима плату у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, односно у висини до 10% укупних мјесечних примања (плата и паушал) посланика или делегата који је у радном односу и прима плату у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

(3) Јавна опомена с објављивањем изриче се тако да се, након њеног изрицања, објављује у средствима информисања. Јавна опомена поставља се на веб-страницу Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у трајању од 30 дана.

Члан 28.

(Застарјелост)

Покретање поступка због повреде Кодекса застаријева у року од шест мјесеци од дана када је она учињена.

IX. ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29.

(Изјава о спремности)

- (1) Посланици и делегати ће приликом давања свечане изјаве потписати и изјаву којом изражавају спремност да у свом раду поступају у складу с одредбама Кодекса.
- (2) Заједничка комисија саставља образац свечане изјаве.

Члан 30.

(Оцјена примјене Кодекса)

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине најмање једном годишње разматра и оцјењује рад Заједничке комисије о питањима примјене Кодекса.

Члан 31.

(Родни језик)

Изрази који се у Кодексу користе за физичка лица у мушком роду подразумијевају исте изразе у женском роду.

Члан 32.

(Јавност Кодекса)

Кодекс се објављује на веб-страници Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

X. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 33.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу Кодекса престаје да важи Кодекс понашања посланика и делегата у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 100/08 и 79/11).

Члан 34.

(Ступање на снагу)

Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01,02-02-4-1086/15

14. октобра 2015. године

С а р а ј е в о

Предсједавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

Борјана Кришто

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

Бариша Чолак